

Täysistunto

Torstai 31.3.2016 klo 15.59—17.43

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maakaaren muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 8/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.02 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on kysymys merkittävästä muutoksesta, joka tulee edellyttämään toimenpiteitä niiltä panttikirjojen haltijoilta, joiden panttikirjat ovat vain paperisessa muodossa. Niiden voimassa oleminen päättyy 2019. Tämä on myös yksi hyvä osoitus siitä hallitusohjelman kirjauksesta, kuinka digitalisaatiota tulee edistää.

Se, että vanhoja kirjallisia panttikirjoja ei enää vuodesta 2020 alkaen voi käyttää uuden panttioikeuden perustamiseen, merkitsee sitä, että uutta luottoa hakevan asiakkaan tulee hakea vanhojen kirjallisten panttikirjojen muuntamista sähköiseen muotoon tai hakea uuden kiinnityksen vahvistamista sähköisellä panttikirjalla. Kirjallisen panttikirjan sähköiseksi muuttamisesta aiheutuvat viranomaiskustannukset peritään esityksen mukaan valtion maksuperustelain mukaisesti hakijalta eli kirjallisen panttikirjan haltijalta.

Kirjallisen panttikirjan muuttamisesta sähköiseksi panttikirjaksi peritään nykyisin 17 euroa kiinnitystä kohden ja uuden kiinnityksen vahvistamisesta sähköisellä panttikirjalla 33 euroa. Tällaista asiakkaalle syntyvää kertaluonteista kustannusta voidaan pitää vähäisenä ja kohtuullisena, kun sitä verrataan luotonottajalle syntyviin muihin luottokustannuksiin. Lakivaliokunta pitikin tätä varsin tärkeänä kirjauksena, että tällainen kertaluonteinen kustannus ei tule asiakkaalle kohtuuttoman kalliiksi.

Esitys mahdollistaa luottolaitosten hallussa panttina jo olevien kirjallisten panttikirjojen massamuuttamisen sähköisiksi panttikirjoiksi. Kirjallisten panttikirjojen suuri määrä huomioon ottaen tästä voi aiheutua kertaluonteisia merkittäviä kustannuksia. Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan nämä jäävät luottolaitosten vastuulle. Massamuuttamisen edistämiseksi onkin tärkeätä, että tällainen muunto voidaan toteuttaa mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Sähköisiin panttikirjoihin siirtymisestä on hyötyä niin kansalaisille ja yrityksille kuin luotonantajille ja kirjaamisviranomaisena toimivalle Maanmittauslaitokselle. Sähköisten panttikirjojen käyttö muun muassa helpottaa vakuuksien siirtoa ja hallintaa sekä alentaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2016 vp

vakuushallinnan kustannuksia. Myös paperisten panttikirjojen katoamiseen ja vahingoittumiseen liittyvät riskit poistuvat.

Ottaen huomioon, että jatkossa käytettävissä on vain sähköisiä panttikirjoja, lakivaliokunta painottaa järjestelmän tietoturvallisuuden ja luotettavuuden merkitystä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kiinteistön omistajat voivat vuoden 2019 lopussa päättyvän siirtymäkauden jälkeen käyttää omaisuuttaan vakuutenaan tarvittaessa ripeästi ja käsittelyajoin riippumatta.

Kaiken kaikkiaan tämä muutos on hyvin merkittävä ja joustava ja tärkeä. Sen takia valiokunnan oli hyvin helppo tähän hallituksen esitykseen löytää yksimielinen näkemys.

17.06 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On hienoa, että pikkuhiljaa saamme muutettua vanhoja lakeja vastaamaan nykyaikaa, ja tässä nimenomaisessa tapauksessa sähköistämme maakaarta siltä osin, että uusista kiinnityksistä annettaisiin vain sähköisiä panttikirjoja kesäkuun 2017 jälkeen. Tämä on hyvä asia.

Kuten valiokuntakin nosti esiin, sähköisten panttikirjojen edistäminen on hallituksen digitalisointitavoitteiden mukaista ja aikanaan tulevat hyödyt ovat ilmeiset, kun myös katoamiseen ja vahingoittumiseen liittyvät riskit poistuvat. Hyvinä pidän myös, että valiokunta kiinnitti huomiota siirtymävaiheen kysymyksiin sekä asiakirjahallinnan luotettavuuteen. Tämäkin laki olisi voitu säätää hyvin jo vuosia sitten, mutta Suomi ei valitettavasti enää ole ollut edelläkävijä digitalisaatiossa. Toivottavasti asia saadaan korjattua — parempi myöhään kuin ei silloinkaan. Hallitus on oikealla tiellä.

17.06 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä edustaja Mäkelä edellä totesi, myös minusta on nykyaikaa siirtyä näihin sähköisiin panttikirjoihin. Se on ollut 1.11.2013 lähtien kirjallisen panttikirjan kanssa vaihtoehtoinen menettely, ja nyt siten kymmenen vuoden kuluessa olisi lupeissa ja toiveissa, että 80 prosenttia näistä panttikirjoista olisi sähköisenä.

Kuitenkin huomioon nuo pankkien hallussa olevat panttikirjat ja toivon kyllä niihin liittyen, että pankit myös vastaavat näistä kuluista, kun näitä nyt käännetään sähköisiksi, eivätkä vyörytä näitä asiakkaiden maksettavaksi. Tämä oli ainakin meidän tahtomme tuolla valiokunnan käsittelyssä. Tietoturva, luonnollisesti keskustelu ja luotettavuus ovatkin avainasemassa näissä kysymyksissä, mutta luotan siihen, että nämä järjestelmät ovat meillä aukottomat.

17.07 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on hallituksen esitys, jota voi todella lämpimästi kannattaa, ja niin kuin tuossa edustaja Laukkanen edellä totesi, valiokunta on tätä yksimielisesti viemässä eteenpäin, ja se on äärimmäisen tärkeää. Tämä on juuri sen tyyppistä digitalisaatiota, jossa näitä askelia oltaisiin tosin voitu ottaa jo paljon paljon aikaisemmin, mutta hyvä, että edes tässä vaiheessa. Täällä on tuotu näissä puheenvuoroissa esille nämä siirtymäajan kustannukset ja toisaalta sitten tietoturvakysymykset, joista on pidettävä tietenkin erittäin hyvää huolta silloin, kun ollaan siirtymässä sähköiseen järjestelmään.

Edustaja Ojala-Niemelälle voisin todeta, että kyllä varmasti siellä pankeissakin niitten paperistenkin panttikirjojen käsittelyllä on omat kustannuksensa. Joskus aikoinaan tilintarkastajana pienessä pankissa niitä panttikirjoja olen tarkastanut ja miettinyt sitä, että kyllä tämäkin systeemi pitäisi saada jollakin tavalla helpommaksi ja joustavammaksi. Että kyllä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2016 vp

minä uskon, että pankeille tästä tulee ihan varmasti kustannussäästöjä, jolloinka tuntuisi aivan järjettömältä, että näitä kustannuksia lähdetäisiin vielä sitten vyöryttämään asiakkaille. Kyllä tämä kaiken kaikkiaan tätä koko järjestelmää tulisi jouhevoittamaan. Ennen kaikkea on juuri se, että sitten niitä panttikirjoja ei pystyttäisi hukkaamaan ja ne olisivat sitten yhdessä järjestelmässä ja myöskin asiakkaalla mahdollisimman nopeasti käytössä siinä vaiheessa, jos tarvetta sellaiseen on.

Erittäin hyvä, että tässä asiassa ollaan menossa eteenpäin.

17.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan myöskin lämpimästi tätä hallituksen esitystä, joka todellakin vie tämän panttikirjasysteemin nykyaikaan. Tämä kuitenkin on selkeä edistysaskel sillä hallituksen valitsemalla tiellä, että digitalisaatiota edistetään kaikin käytettävissä olevin keinoin.

Tähän asiaan liittyy kuitenkin sellainen tosiasia, joka kannattaa eduskunnan huomioida kaikkia päätöksiä tehtäessä, nimittäin koko maan alueellahan meillä ei ole käytössä vielä nopeita laajakaistaverkkoja. Elikkä tämän suhteen, kun digitalisaatio etenee, eduskunnan on kyllä pidettävä huoli siitä, että nopeat laajakaistayhteydet aidosti rakennetaan tähän maahan kaikkialle. Ruotsi on tässä asiassa paljon pidemmällä kuin me olemme. Viro menee omia teitään, ja me olemme jääneet Virosta jo jälkeen tässäkin asiassa.

Toivoisin, arvoisa rouva puhemies, että tähän asiaan maan hallitus ja eduskunta suhtautuvat suurella vakavuudella. Kun digitalisaatio taas kerran ottaa yhden askeleen tämän hallituksen esityksen myötä eteenpäin, niin otetaan yhtä vakavasti se, että kaikkiin Suomen kuntiin rakennetaan ne runkoverkot kuntoon yhteiskunnan varoilla ja yhteiskunnan tuella. Muutenhan tämä digitalisaatio johtaa maan eriarvoistumiseen yhä rankemmin ja ihmiset kärsivät siitä. Tämä ei suinkaan liene digitalisaation tarkoitus, vaan pitää laittaa systeemit kuntoon ja sen jälkeen voimme hyötyä siitä pitkälle tulevaisuuteen. Tämä on kaikista paras tulevaisuuteen investointi, kun laitamme nämä laajakaistat kuntoon.

17.10 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten tuossa edellä todettiin, tämä on hyvin merkittävää, että koko maa on kattavasti ja yhdenvertaisesti digitaalinen. Aika paljon näitä panttikirjoja edelleen pidetään siellä kotona piirongin laatikossa ja jopa patjan alla. On paljon tällaista ikääntynyttä väestöä, jolle se on ainoa turvallinen paikka näille. Jos heillä ei sitten ole edes näitä digitaalisia palveluja saatavilla, niin tämä muuttuminen tulee todella hankalaksi heille.

Toinen asia — valiokunta ei sitä halunnut kirjata mutta keskusteli siitä — oli tämä tiedottaminen: tämän kolmen vuoden jälkeen sitten nämä panttikirjat vanhentuvat eivätkä ole enää käytettävissä, ja se tulee olemaan monelle yllätys sitten, kun menee niiden panttikirjojen kanssa pankkiin, että ne eivät olekaan enää voimassa, eli tämä tiedottaminen pitää hoitaa hyvin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 8/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.